

Simularea examenului național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. Dacia era provincie imperială în frunte cu un legat de rang pretorian la început, apoi, din vremea lui Marcus Aurelius, cu rang consular. Țara, care și-a pierdut cea mai bună și cea mai mare parte a puterii sale demografice de-a lungul unui război îndârjit și sângeros care a durat mai mulți ani, ca și prin emigrare, primi o nouă populație prin coloniștii romani care s-au revărsat aici din toate provinciile Imperiului Roman, dar în mare măsură din Italia de Jos.

Avem motive să credem că elementul dacic supus s-a ținut departe de contactul cu civilizația romană și și-a menținut dușmănia față de Roma. Romanitatea Daciei a fost însă diferită de cea a altor provincii cucerite de armata Romei. În Italia de Sus, Gallia, Spania, Britannia, Pannonia etc. ea a fost produsul unei fericite deznaționalizări a unei populații numeroase preexistente care a continuat să reprezinte majoritatea, a atragerii acestei populații la un alt mod de a gândi și de a vorbi, a amestecului unei părți a sângelui roman imigrat cu cel local iberic, celtic și alte neamuri. În Dacia însă, a fost creată o adevărată țară de colonizare dintr-un teritoriu slab locuit și înconjurat de o populație dușmănoasă, în care însă, romanitatea nu și-a înfipt rădăcini atât de adânci, nesprijinindu-se pe bazele sigure ale unei naționalități cucerite și din punct de vedere spiritual. De aici și ușurința cu care mai târziu a putut să fie îndepărtată și a dispărut, fără a lăsa atât de multe urme ca în Britannia sau în Noricum, fiind ștearsă ca o simplă poleială.

(Robert Roesler, *Studii românești*, Leipzig, 1871)

B. „Cucerirea romană a unei părți din vechea Dacie, (în anul 106) și intrarea geto-dacilor din aceste regiuni în componența statului roman au produs schimbări radicale de ordin etno-demografic, cultural și politic, dar nu au avut drept consecință dispariția autohtonilor din teritoriile nord-dunărene. Cercetările arheologice au scos la iveală numeroase așezări și necropole în Dacia romană, în care elementele băștinașe dacice supraviețuiesc în număr mare și încă multă vreme după cucerire, alături de acelea provinciale romane, ceea ce dovedește că substratul dacic a fost și a rămas activ, în ciuda asimilărilor lingvistice și culturale romane.

A doua componentă etno-lingvistică principală a etnogenezei românești o reprezintă cea romană (*stratul*). Elementele romane, constituite din soldați și coloniști, numeroase și superior organizate în cadrul provinciilor au avut un rol primordial în romanizarea dacilor, căci cea mai mare parte a acestui strat roman a rămas să viețuiască la nordul Dunării de Jos după părăsirea Daciei.”

(M. Petrescu-Dâmbovița, coord, *Istoria României de la începuturi până în secolul al VIII-lea*, 1995)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți provincia romană precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la evoluția demografică. **2 puncte**
3. Menționați câte un spațiu istoric la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că romanitatea a fost rezultatul deznaționalizării. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două aspecte ale abordării romanității românilor în secolul al XX-lea, în afara celor la care se referă sursele date. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două idei prezente în documente de origine bizantină și în lucrările umaniștilor italieni în privința romanității românilor. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Ladislau*, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei (...) voim să ajungă la știrea tuturor că, ținând seama de slujbele credincioase și vrednice de răsplată pe care ni le-a adus nouă magistrul Gheorghe, fiul lui Simion, după moartea preaiubitului nostru tată de fericită pomenire**, când am pus mâna pe frânele domniei, dovedind cu râvnă, în deosebitele războaie ale regatului nostru, credință față de coroana regală, slujbe care ar cere prea multă vreme pentru a fi povestite cu de-amănuntul și ar obosi dacă le-am înșira pe toate în această scrisoare, din cele multe am hotărât totuși să fie însemnate câteva în cele de față. (...)”

Și, în sfârșit, când începusem noi a domni, fiind încă copil, după moartea preaiubitului nostru tată, iar voievodul Litovoi, împreună cu frații săi, în necredința sa, cuprinse pe seama sa o parte din regatul nostru, aflătoare dincolo de Carpați, și cu toate îndemnurile noastre nu s-a îngrijit să ne plătească veniturile ce ni se cuveneau din acea parte, l-am trimis împotriva lui pe des-numitul magistrul Gheorghe, care, luptând împotriva aceluia cu cea mai mare credință, l-a ucis pe el, iar pe fratele lui, cu numele Bărbat, l-a luat în prinsoare și ni l-a adus nouă. Pentru răscumpărarea acestuia, noi am stors o sumă de bani foarte mare și astfel, prin slujbele acelui magistrul Gheorghe, s-a așezat iar tributul ce ni se datora din acele părți. (...)”

(„*Documenta Romaniae Historica, Relațiile dintre Țările Române*”, București, 1977, p. 32–33)

* Ladislau al IV-lea Cumanul (1272–1290).

** Ștefan al V-lea (1270–1272).

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați un lider local român și un motiv al nemulțumirilor față de acesta, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la magistrul Gheorghe. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relațiile româno-maghiare, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în a doua jumătate a secolului al XIV-lea un reprezentant al unei instituții centrale s-a implicat în acțiuni de consolidare a statelor medievale extracarpătice. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre spațiul românesc în Evul Mediu, având în vedere:

- precizarea unei cauze a implicării spațiului românesc în conflicte, în Evul Mediu și menționarea a două acțiuni militare la care participă românii din sudul Carpaților în secolul al XIV-lea;
- prezentarea unei acțiuni de politică externă în care sunt implicați românii în prima jumătate a secolului al XV-lea;
- menționarea a două aspecte cu privire la implicarea românilor în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la organizarea unei instituții centrale din spațiul românesc în secolul al XVI-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.